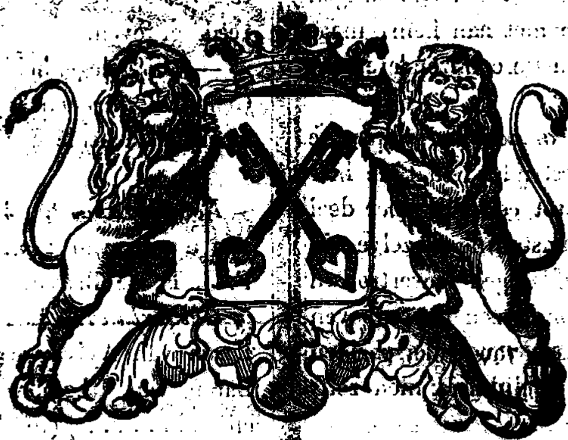
1852. N°. 11

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 24 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 23 September.

Wij hebben onlangs een berigt medegedeeld omtrent de uitgave eener Christelijke Zendingskaart, door den Boekhandelaar J. H. Zitman, alhier. Wij vernemen dat de uitgever door de belangstellende deelneming van velen aangespoord, onder welke Z. M. de Koning, die deze onderneming wel door zijne inteekening heeft willen begunstigen, alsmede het Ministerie der Hervormde Eeredienst, besloten heeft om, zonder verhooging van den inteekenprijs, zich de aanzienlijke vermeerdering van onkosten te getroosten van de Kaart in plaats van op steen te laten schrijven, door eene zeer bekwame en tevens in de aardrijkskunde ervarene hand op steen te doen graveren, waardoor de Kaart in keurigheid van uitvoering en meerdere juistheid van teekening de uitgegevene proeve verre zal te boven gaan en derhalve ook als kunstwerk eene waarde bekomen, op welke zij nu geene aanspraak kon maken.

Wij wenschen dat de uitgever deze aanmerkelijke verbetering, waardoor hij toont iets goeds te willen leveren en eere bij zijne onderneming te willen inleggen, door ruime deelneming moge vergoed vinden.

— Onder de ophanden zijnde Boekverkoopingen zoo hier als elders, is het ons aangenaam de aandacht van het letterkundig Publiek bijzonder te kunnen vestigen op de auctie welke den 27sten dezer door den Boekverkooper C. C. van der Hoek alhier zal worden gehouden.

Deze fraaije Boekverzameling beveelt zich aan bij uitnemendheid door eene uitmuntende verzameling Theologische werken, waaronder het N. Test. van Wetstein 1851, 2 dn. Calvini en Zwinglii opera, Suiceri thesaurus, Trommii conc. Graecae en verscheiden oude en geachte Commentatoren over de H. Schrift. In het wetenschappelijk vak treft men vele belangrijke werken aan over Natuurlijke Historie, voortreffelijke en kostbare Reisbeschrijvingen, als de Voyage en Egypte par Pankoucke, waarbij de Atlas bestaande uit 900 platen gr. in folio. Behalve de Gazette de Leide van den beroemden Luzac A°. 1739 tot 1809, vervat in 70 4°. banden, is nog hoogst merkwaardig de zeldzaam zoo volledig voorkomende verzameling boeken en kaarten betrekkelijk den Waterstaat, inzonderheid van Rijnland, nagelaten door wijlen den Heer A. Hanegraaff, en waartoe wij verwijzen tot den zeer naauwkeurig zamengestelden Catalogus, welke ruim 140 bladz. beslaat. (*Ingezonden*).

— Uit het Proces-Verbaal van de Commissie ter beoordeeling der bloemgewassen, vruchten en bloemsieraden, ingezonden op de zesde Tentoonstelling van de Afdeeling Amsterdam der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, blijkt, dat de in onze vorige kortelijk vermelde bekroningen gedaan zijn voor de navolgende gewassen:

Aan den Heer J. C. Rodbard, bloemist buiten de Rijnsburgsche Poort alhier, eene zilveren medaille voor 20 Begonia's, een getuigschrift voor 25 bloeijende Achimenes, eene zilveren medaille voor 25 bloeijende Verbena's, eene zilveren medaille met *f* 10 voor 50 afgesneden Dahliabloemen, en eene zilveren medaille voor zes Yucca's. Aan den Heer W. Pottum alhier, eene zilveren medaille met *f* 10, voor 50 afhangende Planten in Ampels; en aan den Heer C. H. Kroon alhier, eene zilveren medaille voor Cactussen.

— De overgang over de Hooge Woerdsche of Wadding-veensche brug zal, ten gevolge van eenige herstellingen, van den 24sten tot en met den 29sten dezer niet kunnen plaats hebben, en dus gedurende dien tijd de weg moeten genomen worden over Boskoop.

— Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Alblasserdam is het bouwen eener nieuwe kerk aanbesteed voor *f* 44,000 en aangenomen door J. Blok te 's Gravendeel. De kerk zal 1° Mei 1854 gereed moeten zijn.

— Het Prov. Geregtshof van Gelderland heeft T. Kremer ter dood veroordeeld. Deze misdadiger had vóór 4 jaren zijn zwager op eene verraderlijke wijze vermoord en zich sedert weten schuil te houden. Men hield hem ook van vadermoord en andere misdaden verdacht.

— Uittreksel uit het voorloopig verslag, op het wetsontwerp op het armbestuur dat na den 1sten October 1851 op nieuw aan de Tweede Kamer te zijn aangeboden, in Junij in de Afdeelingen is overwogen.

§ 1. Terwijl men algemeen regt deed wedervaren aan de zorg, door de Regering aan het zamenstellen eener wet besteed, waarbij het eene zoo gewigtige, maar tevens voor zoo veelzijdige beschouwingen vatbare aangelegenheid, als die van het armwezen geldt, verklaarden zeer vele leden dadelijk zich met de hoofdstrekking dier wet geenszins te kunnen vereenigen. Zij zagen daarin den centralisatie-geest, of het stelsel van het alvermogen van den Staat te zeer gehuldigd. Het Staatsgezag werd over de instellingen van weldadigheid veel verder uitgestrekt, dan de Grondwet medebrengt en het welbegrepen belang van den Staat toelaat.

Men erkende dat art. 195 der Grondwet, terwijl het eene regeling van het armbestuur door de wet voorschrijft, eene algemeene uitdrukking bezigt. Maar daarbij moest dan toch alleen gedacht worden aan hetgeen in eenen staatsregtelijken zin tot het armbestuur behoort, dat is: het armbestuur van Rijkswege onmiddellijk geoefend en alle burgerlijk armbestuur, maar geenszins in zulk een alomvattenden zin, als thans door de Regering daaraan gehecht wordt. De toenmalige Regering heeft op dit punt de meest geruststellende verzekeringen gegeven. „Eene wet" zeide zij, „welke bijzondere instellingen van weldadigheid aantastte, zou eene der schoonste deugden van het Nederlandsche volk, de weldadigheid, dooden. Zoodanige wet is in Nederland onmogelijk." Onder den indruk dier verzekeringen is art. 195 der Grondwet aangenomen. Indien dus bij de voorgedragen wet de bijzondere instellingen van weldadigheid wel misschien niet regtstreeks worden aangetast, maar toch hare besturen in de vrijheid van hun beheer op eene in 't oog vallende wijze worden belemmerd, zoo als bijv. door de bepalingen der artt. 18 tot 21; indien elders in de wet (art. 66) hun voor bepaalde gevallen verpligting tot het geven van onderstand wordt opgelegd, — dan wordt te kort gedaan aan den geest van het grondwettig voorschrift en tegen de bedoeling des grondwetgevers gehandeld.

Art. 168 toch heeft aan de onderscheidene gezindheden hare inkomsten verzekerd en art. 165, door het toezeggen van gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen, de vrijheid der Kerk en de afscheiding van Kerk en Staat bevestigd.

Nu zou het echter met dit beginsel lijnregt strijdig zijn, de bijzondere instellingen van weldadigheid, die men onder den algemeenen naam van diakoniën begrijpt, in haar inwendig beheer aan het gezag der wet te onderwerpen, bij de wet regelen te stellen voor de uitoefening harer pligten tegenover de behoeftigen.

Men ontkende nogtans geenszins de mogelijkheid en wenschelijkheid van wettelijke bepalingen ten aanzien dier instellingen. Zoo was het in de eerste plaats wel buiten twijfel, dat de wetgever de voorwaarden kon en moest regelen, waarop door eene burgerlijke gemeente aan een kerkelijk of bijzonder armbestuur subsidie mogt worden verleend.

In de tweede plaats erkende men dat de Staat, uit kracht van zijn algemeen policieregt, bevoegd is, kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid aan zekere mate van toezigt te onderwerpen en daarvan de opgaven te vragen, voor de kennis van den toestand van het armwezen vereischt. Maar verder dan dit toezigt, 't welk binnen naauwe grenzen moest worden beperkt, kon de wetgever niet gaan. Aan de bijzondere instellingen mogt, evenmin als aan bijzondere personen, in naam van een vermeend publiek belang, dwang worden aangedaan. De ongesubsidieerde diakoniën en de andere bijzondere instellingen moesten alleen als bijzondere vereenigingen worden beschouwd, te welken aanzien, naar het gevoelen van sommigen, steeds de volgende hoofdbeginselen behoorden te gelden: dat zij toegelaten worden, zoolang zij niet met de openbare orde in strijd komen; — dat zij geen aanspraak hebben op het genot en de oefening van regten, dan na door de openbaarmaking van hare reglementen, statuten of stichtingsbrieven van haar aanzijn te hebben doen blijken; en — dat, als eenmaal haar bestaan op die wijze gevestigd is en het geval zich voordoet, dat te haren aanzien regten moeten worden geoefend, zonder dat daarvoor een bevoegd gezag is aangewezen, de Staat tusschen beide treedt om het ontbrekende aan te vullen.

Zoodra de wetgever echter, met opzigt tot de bijzondere vereenigingen verder gaat, dan de toepassing dezer drie hoofdbeginselen, oefent hij een gezag uit wat hem niet toekomt.

§ 2. De bezwaren werden niet weinig verhoogd door gezegden in de Memorie van Toelichting. De wet wordt er eene wet van overgang in genoemd, en verder gezegd: „De Grondwet veroorlooft, des noods, verder te gaan en de geheele armenzorge als eene publieke dienst te beschouwen. Maar zoo ver te gaan schijnt thans noch noodig, noch nuttig."

Die woorden toch geven het doel te kennen, dat het Staatsgezag te eeniger tijd in de plaats zou treden der bestu ren van de kerkelijke en verdere bijzon-

...re instellingen van weldadigheid; en de Staat zich het regt zou aanmatigen regtstreeks over fondsen en inkomsten te beschikken, die niet aan hem, maar of aan de Kerk, of aan kerkelijke gemeenten, of aan andere bijzondere vereenigingen toebehooren.

Voorts achtte men door de uitdrukking *goed der armen* een wapen te meer in de hand gegeven aan hen, die de stelling bestrijden, dat de hier bedoelde bezittingen en inkomsten, ofschoon dan ook tot een bijzonder doel bestemd, het goed, het eigendom zijn der bijzondere instellingen zelve, in welker boezem zij bijeengebragt, of aan wie zij door liefdadigen toevertrouwd zijn. De algemeenheid der uitdrukking: *goed der armen* zou daarenboven aan de mogelijkheid eener ineensmelting van armenfondsen van onderscheiden aard en oorsprong kunnen doen denken; aan welke mogelijkheid men zelfs in de verte geen voet zou willen geven.

§ 3. De strekking der wet, om het Staatsgezag over alle instellingen van weldadigheid zonder onderscheid uit te breiden, werd ook uit een staathuishoudkundig oogpunt bestreden.

De Staats-armenzorg vindt tot nu toe hier te lande een krachtigen steun in de bijzondere weldadigheid, die vooral in het godsdienstig gevoel haren wortel heeft. Vrijheid is ook haar levensbeginsel. Onderwerpt men den kerkelijken armverzorger aan te belemmerende bepalingen; dreigt men hem, ook wanneer hij het goede beoogt, met onaangenaamheid en zelfs met straf, hij zal zich van zijne toch reeds ondankbare taak trachten te ontslaan en moeijelijk goed te vervangen zijn. Evenzoo zullen bijzondere instellingen van weldadigheid liever het werk der liefde opgeven, dan zich aan de bemoeijing van het Staatsgezag te onderwerpen.

Te gelijk zal de bron, waaruit de bijzondere weldadigheid gevoed en tot werkzaamheid in staat gesteld wordt, opdroogen. Niet de openbare, maar de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid zien zich in den regel door legaten en schenkingen tot het uitbreiden van haren werkkring in staat gesteld.

Juist door het ontmoedigen der bijzondere weldadigheid langs den aangeduiden weg, zou datgene in 't leven worden geroepen wat de Regering zelve, blijkens de Memorie van Toelichting, zoo veel mogelijk wil verhoeden; dat men namelijk, na korter of langer tijd, onfeilbaar zou geraken tot eene eigenlijk gezegde armenbelasting op eene steeds toenemende schaal.

In het beheer der kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, zegt men, bestaan misbruiken en verkeerdheden, die met meer kracht dan tot nu toe moeten worden tegengegaan. Men wil dit geenszins geheel ontkennen; maar meent tevens, dat men die somtijds overdrijft en dat in allen gevalle reeds veel is gedaan om daaromtrent verbetering tot stand te brengen. Laat men aan de kerkelijke en bijzondere armbesturen eene genoegzame mate van vrijheid en zelfstandigheid, zij zullen, opgewekt door den geest des tijds, die hoe langer zoo meer op de zaak van het armwezen is gevestigd, voorgelicht door de talrijke geschriften van deskundigen, tot pligtsbetrachting aangemoedigd door de thans hier te lande heerschende openbaarheid, toenemend aan hunne roeping trachten te beantwoorden.

Daarentegen zal, indien het burgerlijk armbestuur steeds wordt uitgebreid, niet slechts de armenzorg, waarvoor de uitgaven dan grootendeels uit de gemeene schatkist zullen worden geput, gestadig meer geld verslinden; maar die zorg ook op eene minder doeltreffende wijze worden geoefend. De kerkelijke armverzorgers en de bestuurders der bijzondere instellingen van weldadigheid zijn toch beter dan eenig burgerlijk bestuur in staat, bij de ondersteuning van behoeftigen op datgene te letten, wat daarbij bovenal in aanmerking behoort te komen. Zij kunnen beter de wezenlijke behoeften van het verarmde gezin onderzoeken; niet meer grond beoordeelen, of de te verstrekken gift werkelijk goed zou zijn besteed, dan wel slechts dienen zou tot het voeden van luiheid, lediggang en zedeloosheid.

Ook achtte men de strekking der wet vooral daarom verkeerd, omdat het onvermijdelijk gevolg van hare toepassing verzwakking van den invloed der Kerk op een groot deel der bevolking en toenemende invloed der Regering op de bedeelden en de opvoeding der kinderen van dezen zou zijn. Die invloed der Kerk moest, hunnes inziens, in het welbegrepen belang van den Staat niet worden verzwakt; maar integendeel versterkt en beschermd. Opvoeding van Staatswege was nooit anders dan als een noodzakelijk kwaad toe te laten, omdat de Staat, als zoodanig, geen godsdienstig beginsel op den voorgrond kan stellen, en omdat opvoeding zonder godsdienst allen wezenlijken grondslag mist. *(Vrv. en Slot in het volg. Nomm.)*

's GRAVENHAGE, 23 September.

Bij Zijner Majesteit besluit van den 10den dezer, is tot Raadsheer in het Provinciaal Geregtshof in Groningen benoemd Mr. G. W. H. Baron van Imhoff, thans Burgemeester der gemeente Groningen.

— Z. M. de Koning zal zich aanstaanden Zondag naar het Loo begeven en zal er, naar men verzekert, omstreeks acht dagen verblijven.

— Men verneemt, dat de Heer van Sonsbeeck gisteren den Koning zijn ontslag heeft gevraagd als Minister van Buitenl. Zaken en voor de zaken der R. K. Eeredienst.

— Uit Munchen meldt men van den 18den, dat H. M. de Koningin aldaar is aangekomen, om bij het Hof een bezoek af te leggen en er eenige dagen te vertoeven. Ook de Koningin van Pruissen werd er verwacht.

— Men meldt uit Luxemburg dat Z. K. H. Prins Hendrik aldaar tegen den 30sten verwacht werd, om tegenwoordig te zijn bij de uitdeeling der medailles voor de Tentoonstelling der Nijverheid. Den 5den October zou Z. K. H. de Standen in persoon openen.

— De Minister van Marine is voornemens drie oorlogschepen met hulpstoomvermogen (schroef) te doen aanbouwen, als twee te Amsterdam en een te Vlissingen; de bevelen om de plannen voor die schepen te ontwerpen, zijn reeds gegeven.

— Bij gelegenheid van de opening van de gewone Vergadering der Staten-Generaal, meenen wij hier te moeten laten volgen de naamlijsten der leden, waaruit de beide Kamers thans zijn zamengesteld:

EERSTE KAMER.

Noordbrabant. Jhr. Mr. M. A. J. van der Beken Pasteel, Jhr. L. J. B. van Sassen van Ysselt, B. Verheij van den Bogaard, H. P. van den Dries en F. J. F. de Bruyn.

Gelderland. Jhr. Mr. C. E. J. F. van Nispen van Pannerden, Jhr. H. W. Baron van Aylva van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Jhr. Mr. C. H. Baron van Rhemen van Rhemenshuizen, Mr. C. C. van Lidth de Jende, en .... (in de plaats van de Heer van Meurs, die bedankt heeft).

Zuidholland. D. Blankenheym, O. B. 't Hooft, Mr. J. A. Philipse, Voorzitter, A. van Ryckevorsel Hz., Mr. A. Boxman, Jhr. Mr. W. M. de Brauw en A. van Weel Dz.

Noordholland. H. van Beeck Vollenhoven, A. F. Insinger, Jhr. Mr. C. van Foreest, D. Borski, J. C. van Wessem en Jhr. Mr. F. L. H. J. Bosch van Drakestein.

Zeeland. Mr. W. C. M. de Jonge van Ellemeet en Mr. C. van der Lek de Clercq.

Utrecht. Jhr. Mr. J. C. Martens van Sevenhoven en Baron d'Alblaing van Giessenburg.

Friesland. Jhr. G. R. G. van Swinderen, Jhr. Mr. F. J. J. van Eysinga en Jhr. F. A. M. A. van Andringa de Kempenaer.

Overijssel. Mr. W. H. Cost Jordens, Mr. J. A. van Royen en Jhr. J. D. C. Baron van Heeckeren van Wassenaer.

Groningen. J. de Sitter en Mr. J. J. Cremers.

Drenthe. Mr. W. J. Tonckens.

Limburg. L. F. H. Beerenbrock, Jhr. L. L. G. M. de Villers de Pité en P. Regout.

TWEEDE KAMER.

Groningen. S. Blaupot ten Cate.

Zuidhorn. G. Reinders.

Appingadam. J. F. Zylker en R. Westerhoff.

Assen. Mr. L. Graaf van Heiden Reinestein en Mr. P. van der Veen.

Leeuwarden. Mr. J. Dirks en Mr. S. A. Verwey.

Sneek. Mr. H. W. Huguenin en Mr. A. F. Jongstra.

Dokkum. J. F. Ter Bruggen Hugenholtz.

Steenwijk. J. A. de Rhemery.

Zwolle. Mr. B. W. A. E. Baron Sloet tot Olthuis en Mr. G. Groen van Prinsterer.

Almelo. Mr. M. J. de Man en Dr. W. R. Baron van Hoëvell.

Deventer. Jhr. C. M. Storm van 's Gravesande.

Zutphen. Mr. J. P. P. Baron van Zuylen van Nyevelt en Mr. W. H. Dullert.

Arnhem. W. Baron van Lynden en A. Baron Mackay.

Nijmegen. Jhr. L. A. C. A. van Nispen van Sevenaer en Jhr. G. E. G. C. K. Dommer van Poldersveldt.

Tiel. E. W. van Dam van Isselt.

Amersfoort. Mr. A. W. Engelen en Mr. S. van Walchren.

Utrecht. Mr. J. K. Baron van Goltstein en E. G. U. van Doorn.

Hoorn. Mr. A. S. van Nierop en Jhr. Mr. D. van Akerlaken.

Alkmaar. J. J. Rochussen en S. A. de Moraaz.

Haarlem. Mr. W. H. van Voorst.

Amsterdam. Mr. M. H. Godefroi, H. Stolte, Mr. J. Heemskerk Bz., Mr. F. A. van Hall en Mr. H. Provó Kluit.

Leyden. Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest en P. H. Baron Taets van Amerongen tot Natewisch.

Gouda. Mr. G. M. van der Linden en Mr. L. Metman.

Delft. Mr. K. A. Poortman en Mr. W. Wintgens.

Rotterdam. J. C. Baud en Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoot.

's Gravenhage. Jhr. W. Boreel van Hogelanden en Mr. P. C. Schooneveld.

Dordrecht. Mr. G. A. de Raadt en Mr. P. Blussé van Oud-Alblas.

Gorinchem. C. Schiffer.

Middelburg. Mr. J. J. Slicher van Domburg en Mr. D. van Eck.

Goes. P. J. Bachiene.

Zierikzee. Mr. S. H. Anemaet.

Breda. Mr. L. D. Storm en Mr. K. A. Meeussen.

Tilburg. Dr. C. L. A. Beens en Mr. F. J. Jespers.

Eindhoven. J. F. van der Heyde en Mr. J. B. Bots.

Maastricht. Mr. E. van Wintershoven en K. L. de Limpens.

Roermond. Mr. P. L. de Lom de Berg en J. J. A. van Wylick.

Boxmeer. Mr. J. B. J. Hengst.

's Bosch. Mr. J. L. A. Luyben en Dr. J. H. H. de Poorter.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 22 September.

In deze zitting heeft de Voorzitter berigt dat door de afdeelingen benoemd zijn tot hare Voorzitters de Heeren Martens van Sevenhoven, Boxman, Borski en Cost Jordens; tot hare Ondervoorzitters de Heeren Insinger, de Brauw, van Rijckevorsel en van Nispen van Pannerden; en tot leden der Commissie voor het ontwerpen van een adres van antwoord op de Troonrede de Heeren van Beeck Vollenhoven, de Jonge van Ellemeet, van Swinderen en van Andringa de Kempenaer.

Dit ontwerp-adres onmiddellijk door de Commissie ontworpen, luidt aldus:

SIRE,

De Eerste Kamer heeft met de meeste belangstelling van U. M. vernomen, dat het Vaderland steeds in voorspoedigen toestand verkeert.

Zij stelt op hoogen prijs de voortdurend goede verstandhouding van Neder-

land met de Mogendheden, blijkbaar uit de bewijzen van vriendschap en achting door vreemde Regeringen geschonken, en wederom bevestigd door het aanzoek tot U. M. bemoeijing, om in het Japansche Rijk het stelsel van uitsluiting te doen wijzigen.

Wenschelijk acht zij het, dat de betrekkingen van dit Rijk met andere Landen zich meer en meer uitbreiden, en dat het aan de wijsheid van U. M. Regering gegeven zij, de eer en de belangen der Natie te bevorderen, wanneer het sluiten van verdragen vereischt wordt.

Bijzonder waardeert zij de getuigenis, welke U. M. aangaande zee- en landmagt heeft kunnen afleggen, en brengt hare hulde aan den moed en het beleid door beiden in Oost-Indië nogmaals aan den dag gelegd.

Wanneer de Kamer daarbij het oog vestigt op de geruststellende mededeelingen betreffende de Overzeesche bezittingen en Koloniën van het Rijk, dan gevoelt zij zich op nieuw gedrongen om in den gunstigen staat dier vaderlandsche belangen en betrekkingen ruime stof tot dankbaarheid te erkennen.

Wij verheugen ons in de verzekering, dat de provinciale en gemeentebesturen doeltreffend medewerken bij de toepassing onzer onlangs gevestigde instellingen.

Wij hopen, dat de arbeid, welke de verbetering der rivieren ten doel heeft, onafgebroken zal kunnen worden voortgezet.

Moge eene gewenschte ontwikkeling van den landbouw, de fabriekmatige nijverheid, de scheepvaart en den handel, opgewekt door den ondernemingsgeest der ingezetenen, het bewijs leveren, dat de zorg besteed aan de gewigtige belangen, door het opheffen van belemmeringen en het bevorderen der middelen van gemeenschap, niet onvruchtbaar blijft.

De mededeeling aangaande den gunstigen toestand der geldmiddelen was der Kamer hoogst aangenaam. Zij is bereid hare medewerking te verleenen tot het beramen van maatregelen betreffende 's Rijks schuld, waartoe zij hoopt dat de omstandigheden weldra de gelegenheid zullen aanbieden.

De ontwerpen van wet op nieuw door U. M. aan de Vertegenwoordiging voor te dragen, worden met andere, wier indiening de Grondwet zoo bepaald voorschrijft, of het belang des Vaderlands vordert, met toenemend verlangen door ons te gemoet gezien.

Hoe veelomvattend onze taak zij, Sire, wij vertrouwen met U. M., dat het gemeen overleg der Kroon met 's Volks Vertegenwoordiging, onder den zegen des Allerhoogsten, tot gunstige uitkomsten zal leiden.

(In de zitting van heden is dit ontwerp na eenige beraadslagingen, met algemeene stemmen aangenomen).

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 22 September.

In deze zitting is verslag uitgebragt door de Commissien tot onderzoek van de geloofsbrieven der nieuw benoemde leden.

Daarna is de vergadering overgegaan tot het opmaken der nominatie van 3 Candidaten voor het Voorzitterschap. Gekozen: de Heeren Dullert, van der Linden en van Zuylen van Nyevelt.

AMSTERDAM, 22 September.

In de 52ste algemeene vergadering der Holl. Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen den 18den dezer gehouden, zijn uitgeschreven de volgende prijsvragen: *a.* Een geschiedenis van de Nederlandsche Etskunst; *b.* Een beoordeelende geschiedenis van het binnenlandsch bestuur van den Stadhouder Willem III; *c.* Eene zitting der Nationale Vergadering in 1797. De vorigen zijn deels onbeantwoord deels onbekroond gebleven, behalve eene over den Gothischen bouwstijl, geteekend met de spreuk: *karakter krijgt een gebouw dan eerst*, enz., voor welke den schrijver de zilveren medaille is aangeboden, ingeval hij verlof gaf, tot het openen van zijn naambriefje. Tot algemeenen Voorzitter voor het volgende jaar is gekozen: de Heer W. R. Veder en tot algemeenen Secretaris de Heer D. Serrurier, beiden te Dordrecht.

— Den 15den werd alhier gehouden eene buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders der Duin-Watermaatschappij, waarop in de plaats van den Heer J. P. B. Westhead tot Commissaris is verkozen de Heer C. Sedgfield Cromley.

Door den Voorzitter, den Heer Mr. J. van Lennep, werd verslag uitgebragt nopens den staat der onderneming, uit welk verslag voornamelijk blijkt, dat de kom of reservoir binnen Mariendnin, genaamd het Oranje water, thans geheel is voltooid en alsnu tijdelijk afgesloten, ten einde men zoude kunnen overgaan tot het uitgraven en in gereedheid brengen van het kanaal, hetwelk gezegd reservoir verbinden moet met de beek op de hofstede Leyduin, en tot het uitdiepen en schoonmaken van gezegde beek.

Dat de werkzaamheden aan het kanaal door de duinen, hetwelk in het Oranje water uitloopt, met kracht worden doorgezet en dit kanaal thans reeds eene lengte bereikt van 1500 ellen.

Dat volgens overeenkomst met de aannemers, de Heeren Hutchings en Co., de funderingen van het stoomgebouw op 24 October zullen gereed moeten zijn, ten einde er de stoomketels enz. op te plaatsen.

Dat eerlang een begin zal worden gemaakt met het aanleggen der filtreerbedden, dienende om het water te zuiveren, alvorens het van de beek in het stoomwerktuig loopt. Dat met het leggen der buizen ijverig wordt voortgegaan en deze reeds voor meer dan de helft zijn gelegd.

Dat de groote verbindingsbuis door het Spaarne op 17 Julij met gunstigen uitslag is gelegd en eerstdaags eene dergelijke zal gelegd worden door de Leydsche vaart, hetwelk mede het geval zijn zal met die over de Leede.

Dat voortdurend aan deze verschillende werken nog ongeveer vier honderd man dagelijks aan het werk zijn.

Dat de maatschappij hooge reden van tevredenheid heeft over de loffelijke wijze, waarop de verschillende aannemers zich kwijten van de hun opgedragen taak.

Voorts deelde de Voorzitter mede, dat de directie in Julij ll. zich aan het bestuur dezer stad wendde, en verzocht om nu tevens de buizen binnen dezelve te mogen leggen, om welligt nog met den aanstaanden winter het water reeds op onderscheidene plaatsen der stad voor een geringen prijs verkrijgbaar te stellen.

Dat de Raad dezer stad bij besluit van 11 Aug. ll. echter gemeend heeft, dat verzoek niet anders te kunnen toestaan, dan onder de uitdrukkelijke voorwaarden:

A. Dat de directie zich schriftelijk verbinde om, zoo zij niet voor besloten water mogt gereed zijn, het water halen van Weesp en de kosten van doorijzing gedurende den winter te zullen dragen.

B. Dat de directie eerst de bewijzen overlegge, dat het benoodigde terrein, waarin de waterbak of kom in de nabijheid der Willemspoort zal moeten aangelegd worden, voor haar beschikbaar is.

De directie heeft daarop haar verzoek teruggenomen, zich beklagende dat de Raad uit overbezorgdheid en zucht, om zich tegen elke mogelijke nadeelige kans te wapenen, en uit onverdiend wantrouwen tegen de Maatschappij, die tot hier toe aan al hare verpligtingen getrouw heeft voldaan, voorwaarden vorderde, aan welke zij zich niet mogt onderwerpen.

— Door de Handelmaatschappij zijn voor deze stad, voor Rotterdam en voor Dordrecht 3 schepen bevracht.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 20 September.

De Regering heeft bepaald dat het lijk van den Hertog van Wellington van staatswege zal worden ter aarde besteld. De eenige zoodanige begrafenis die het tegenwoordige geslacht beleefd heeft, is die van den Admiraal Nelson.

— Bij een' brand in Rothenhitte, bij deze stad, zijn twee menschen in de vlammen omgekomen en werden 4 gebouwen vernield.

— Het gouddelven levert in Australië al meer en meer gewenschte uitkomsten op. De waarde van het goud tot 21 Mei van dit jaar van Port Philip en Victoria uitgevoerd, bedroeg 2,323,908 £.

BELGIE.

BRUSSEL, 22 September.

Het Fransche Regeringsblad van heden bevat een besluit van den President, dat, daar de onderhandelingen tusschen Belgie en Frankrijk niet het gewenschte gevolg gehad hebben, het invoerregt op de te land tusschen Halluin en Longwy ingevoerde Belgische steenkolen verhoogd wordt van 15 tot 30 centimes voor elke 100 Ned. ℔ en het invoerregt op het te land tusschen Blancmisseron en Longwy ingevoerde gietijzer van 4 tot 5 franken.

Het berigt van dezen maatregel, die twee hoofdtakken der Belgische nijverheid in een harer voornaamste uitwegen treft, heeft te Brussel niet weinig ontsteltenis gebaard, en de Regering heeft het in de tegenwoordige omstandigheden niet raadzaam geacht, de zitting der wetgevende kamers aanstaanden Maandag met eene troonrede te openen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 September.

De President heeft te Lyon, in eene aanspraak bij de inwijding van een standbeeld van Keizer Napoleon, de volgende verklaring afgelegd: »De voorzigtigheid en de vaderlandsliefde vorderen — zeide de President — dat de natie tot nadenken kome voor dat zij haar lot bepale. Het is voor mij nog moeijelijk te weten onder welken naam ik de grootste diensten kan bewijzen. Kon de nederige titel van President de taak vergemakkelijken die mij is opgedragen en waarvoor ik niet ben teruggedeinsd, dan ben ik de man niet die voor persoonlijk belang dezen titel met dien van Keizer zoude willen verwisselen."

— De President is in den namiddag van den 21sten in het departement de l'Isere aangekomen. Hij werd dien zelfden dag te Grenoble verwacht.

— Het onderwerp aller gesprekken is, dat de leeuwin in onzen plantentuin twee jongen heeft geworpen. Moeder en kleinen zijn zeer welvarende. »Als de republiek van een Keizer verlost, zeide de Heer Flourens, toen hij den Minister van Openbaar Onderwijs het officiëel rapport van Hr. Ms. bevalling bragt, zal men niet zoo veel over haar spreken, want zij sterft toch in het kraambed; haar kind echter zal allerwaarschijnlijkst zeer welvarende zijn."

— Onlangs is door de Regering vergunning verleend tot voltooijing van een scheepvaartkanaal ter zijde der rivier de Garonne, en tot het aanleggen van spoorwegen van Cette naar Bordeaux, van Narbonne naar Perpignan en van Bordeaux naar Bayonne. Door deze werken zal tusschen den Oceaan en de Middellandsche Zee, in het vervolg van tijd een aanzienlijk gedeelte van het handelsverkeer door Frankrijk worden geleid, hetwelk thans geen anderen weg heeft dan de Straat van Gibraltar.

— Graaf de Montalembert heeft zich tegen de geheele verbanning van de geschriften der Heidensche auteurs verklaard, dewijl dit zeker eene reactie zou veroorzaken die tot het algemeen bestuderen dier schrijvers zou leiden.

— De Aartsbisschop van Bordeaux schreef aan de redactie van de *Univers*, dat als zij over zekere kerkelijke zaken bleef spreken, in weerwil van menige goede vermaning van bevoegde hooge geestelijken, hij haar blad in alle seminariën en scholen van zijn aartsbisdom zou verbieden.

— Op den spoorweg van Nimes naar Montpellier, waar drie weken geleden een groot ongeluk heeft plaats gehad, zijn weder twee treinen tegen elkander gereden, waardoor onderscheiden reizigers zeer zwaar gewond zijn.

— Bij Straatsburg heeft de Rijn vijf dorpen door den stroom zwaar geteisterd, een zesde dorp verkeerde in groot gevaar; de stad zelve werd door het water bedreigd, daar een dijk in de nabijheid bezweken en een andere zwaar geschokt was.

— Men schrijft uit Zwitserland, dat ten gevolge van hevige en aanhoudende regens, al de vloeden en beken buiten hunne oevers zijn getreden en men voor groote onheilen beducht is. De Rijn was voor Bazel hooger gewassen dan in 1817.

ITALIE.

ROME, 10 September.

De Engelsche Gezant, de Heer Bulwer, is uit Florence alhier teruggekomen, bij zich hebbende Dr. Pierazoli, een' der kundigste Geneesheeren, een' vriend van Mazzini, en als zoodanig uit Rome verbannen. Onze Minister van Policie, Savelli, deed hem aanzeggen, dat hij Rome moest verlaten; doch de Engelsche Minister gaf ten antwoord, dat hij zou blijven, als in zijne dienst zijnde. De Kardinaal Staats-Secretaris Antonelli, wenschende in geene verwikkelingen met Engeland te komen, heeft bevolen den Doctor ongemoeid te laten.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 19 September.

De Grootvorst Troonopvolger van Rusland en de Kroonprins van Wurtemberg zijn hier aangekomen en begeven zich naar het kamp te Pesth, waar de Keizer zich thans bevindt. Vóór zijn vertrek had de Keizer verscheidene van hoog verraad beschuldigde personen begenadigd.

— De cholera heeft zich in Gallicië vertoont en heerscht er even hevig als in 1830. — In Hongarije waren de bijna rijpe druiven door eene ziekte aangetast, die voor den oogst deed vreezen.

STADS BERIGT.

Burgerlijke Stand.

Van den 16 tot en met den 22 September 1852.

BEVALLEN: J. W. Taffijn, geb. Jong, D. — M. van der Horst, geb. de Vroede, Z. — J. M. Laman, geb. Kramers, D. — M. van der Wilk, geb. Serlier, D. — E. Hennik, geb. Selier, D. — J. C. Smit, geb. Kasteel, D. — C. J. van der Linden, geb. Boom, D. — C. Koolen, geb. Vinkesteyn, D. — M. A. Francken, geb. Geijer, Z. — J. Nieuwenburg, geb. de Zwart, Z. — J. M. de Winter, geb. Lut, Z. — J. Sjardijn, Z. — G. E. J. Visser, geb. van de Klashorst, Z. — M. E. van der Lely, geb. Pardon, Z. — C. Smittenaar, geb. Vergunst, Z. — M. de Jong, geb. Pardon, D. — J. Stikkelorum, geb. Paats, Z. — A. M. Provoo, geb. de Lange, Z. — J. van der Hert, geb. Groen, D., levenl. — J. Hoogendoorn, Z. — C. van Deventer, geb. Zijl, Z. — J. E. Somerwil, geb. Verdonk, Z. — J. van Dijk, geb. Edelaar, Z. — J. A. Voorhuyzen, geb. Alexander, D. — G. den Haan, geb. Ravensberg, Z. — H. van Haarlem, geb. Henssen, Z. — J. Leemans, geb. van Tol, D. — J. H. Poppee, geb. Henkes, Z.

GEHUWD: J. H. Vernet, Jm. en J. P. Velthuysen, Jd. — B. Koreman, Jm. en W. C. Wendel, Jd. — J. W. le Noble, Jm. en G. Nieuwenburg, Jd. — K. van den Broek, Jm. en C. Etienne, Jd.

OVERLEDEN: G. Bredeveld, geb. Hannart 72 j. — C. Nyborg, D., 5 m. — P. den Os, Z., 12 m. — E. van Leeuwen, geb. Poppezijn, 79 j. — J. J. Marjee, Z, 6 m. — J. Nagtegaal, D. 2 j. en 9 m. — E. Voswinkel, geb. van den Yssel, 64 j. — G. W. Benzemaker, Z., 7 m. — W. van Zwieten, 67 j. — J. M. E. Bojn, geb. Schultz, 70 j. — J. Laurier, geb. Bonten, 77 j. — G. J. Breetvelt, Z., 11 d.

ADVERTENTIEN.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 22 September.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$64\frac{1}{4}$	64[illegible]	64[illegible]
Dito Certificaten	″ 3	″	77	77[illegible]	77
Dito dito	″ 4	″	96[illegible]	$96\frac{5}{16}$	96[illegible]
Amortisatie Syndicaat	″ $3\frac{1}{2}$	″	—	—	—
Handelmaatschappij	″ $4\frac{1}{2}$	″	—	—	—
O. I. Leening	″ 4	″	$96\frac{1}{2}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	″	″	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	″ $4\frac{1}{2}$	″	—	—	—
Haarlemmermeer	″ 5	″	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	″ 3	″	$73\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito	″ 5	″	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	″ 5	″	$108\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	″ 5	″	107	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	″ 5	″	$96\frac{7}{8}$	$97\frac{3}{8}$	—
Dito 1840	″ 4	″	91[illegible]	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	″ 4	″	$91\frac{5}{16}$	91[illegible]	—
Dito dito Nieuwe	″ 4	″	—	—	—
Inschrijving in Assign.	″ 6	″	—	—	—
Certificaten van dito	″ 6	″	$72\frac{7}{16}$	—	—
POLEN, Obligatiën	″ 4	″	$86\frac{1}{16}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten.	fl. 250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	″ 500	″	—	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1	pCt.	23[illegible]	$23\frac{7}{8}$	23[illegible]
Dito Obligatiën	″ 3	″	$50\frac{9}{16}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	″ 3	″	46[illegible]	$46\frac{5}{16}$	46[illegible]
Bewijzen Coupons			2[illegible]	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	″ 5	″	—	—	—
Dito	″ 4	″	—	—	—
Dito Metall.	″ 5	″	$79\frac{1}{4}$	79[illegible]	—
Dito Nieuwe	″ 5	″	91[illegible]	91[illegible]	91[illegible]
Dito 1847	″ $2\frac{1}{2}$	″	41[illegible]	41[illegible]	41[illegible]
BELGIE, Banc.	″ $2\frac{1}{2}$	″	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	″ $2\frac{1}{2}$	″	52[illegible]	52[illegible]	52[illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	5	″	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	″ 5	″	43	—	—
Dito dito	″ 4	″	$39\frac{1}{2}$	39[illegible]	39[illegible]
VENEZUELA,	″ $3\frac{1}{4}$	″	—	—	—
MEXICO,	″ 5	″	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën			4[illegible]	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.